

PETER GAY'DEN 'ROMANTİKLER NEDEN ÖNEMLİDİR?'

Romantizm değil, Romantizmler!

Ünlü tarihçi Peter Gay, *Romantikler Neden Önemlidir?* (Çeviren: Kerime Dalyan / Yapı Kredi Yayınları) adlı çalışmasında Romantizmi ve yayıldığı alanı, akımın tarihte kapladığı tüm süreçleri içine alarak kapsamlı bir şekilde ortaya koyuyor.

18. yüzyıldan başlayıp 20. yüzyıla kadar uzanan çerçevede yazar; resimden edebiyata, müzikten mimariye yol alıyor. Schlegel, Novalis, Wilde, Beethoven gibi isimlerin yanı sıra nüfuzlu galeri müdürlerinin, sanat tüccarlarının izlerini sürerek romantik akımı incelemeye girişiyor.

EGE YATIR

Çağlar öncesinden bugüne dünya sanatını derinden etkilemiş akımların başında Romantizm gelir. 1800'lerden itibaren Avrupa'da edebiyatı, müziği, felsefeyi ve sanatı etkileyen entelektüel bir akım olan Romantizm, her sanat olayı gibi sosyal ve siyasal olaylardan bağımsız bir biçimde ele alnamaz.

Tam da bu bağlamda Romantizmi ele alırken *Sanayi Devrimi*'ne, *Aydınlanma Çağı*'na, aristokrat Avrupa yapılanmasına ve onun siyasi düzenine, doğanın bilimsel anlamda ele alınışına, Romantizmden önceki yaygın akım olan klasisizmin yapısına da bakmak gerekir.

Doğanın ve duyguların öne çıktığı bir akım olarak bilinen romantizm, işte böyle derin bir beşeri zemine yayılır aslında.

Ortaya çıkışında 1789 Fransız İhtilali sonrasındaki toplumsal, siyasal ve düşünsel yapının etkileri vardır.

Hal böyleyken meseleyi sadece sanatsal düzlemde ele almak, Romantizmin ne olduğunu ve hangi alanlara yayıldığını anlamak noktasında yetersiz kalacaktır.

Ünlü tarihçi Peter Gay de böyle düşünmüş olacak ki bir

tarihçi olarak bu akımın dünyanın dönüşümlerinde kapladığı alanı *Romantikler Neden Önemlidir?* (Çeviren: Kerime Dalyan / Yapı Kredi Yayınları) adlı çalışmasında geniş bir perspektifte ele alıyor.

Gay, Romantizmi ve yayıldığı alanı, akımın tarihte kapladığı tüm süreçleri içine alarak ortaya çıkarıyor.

18. yüzyıldan başlayıp 20. yüzyıla kadar uzanan çerçevede resimden edebiyata, müzikten mimariye yol alıyor.

Schlegel, Novalis, Wilde, Beethoven gibi isimlerin yanı sıra nüfuzlu galeri müdürlerinin, sanat tüccarlarının izlerini sürerek Romantik akımı incelemeye girişiyor.

Ortaya ise çağlarla birlikte büyüyen, işin içine sanat ticaretinin de girdiği ve en önemlisi ise romantizmin toplumda kendine sosyal anlamda nasıl bir zemin araladığını ortaya koyan bir kitap çıkıyor.

Kitap genel teorik kitaplardan çok farklı. Peter Gay ele

aldığı meseleyi çeşitlendirip renklendiren bir kaleme sahip.

Alanı gereği tarihsel bakış açısıyla çıktığı yolda, sanatın büyüklü dünyasını da akışının içine alıyor.

Dolayısıyla meseleyi sabit bir bakışla değil her açıdan ele almış bir inceleme ortaya çıkıyor.

Peter Gay, Romantizmin sanatı yönlendirdiği çağlar boyunca geçirdiği evrimi ele alırken her devirde farklı kimlikleriyle karşımıza çıkan akımı kahramanlarıyla birlikte değerlendiriyor. Ve bu nedenle "Romantizm değil, Romantizmler vardır" da diyor.

Bugünü şekillendirmede de önemli katkısı olan Romantizmin köklerine ve genlerine bugünden çarpıcı bir bakış sunuyor. ■

Romantikler Neden Önemlidir? / Peter Gay / Çeviren: Kerime Dalyan / Yapı Kredi Yayınları / 110 s. / 2023.